

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Акционог плана за 2022. и 2023. годину за спровођење Стратегије за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године налази се у одредби члана 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), којим је прописано да документ јавних политика на републичком нивоу усваја Влада, осим ако је другачије прописано посебним законом. Такође, на основу одредби члана 15. став 4. и члана 60. став 1. тачка 4) Закона о родној равноправности („Службени гласник РС”, број 52/21), Влада доноси Акциони план за спровођење Националне стратегије за родну равноправност на предлог Министарства.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Полазећи од међународних обавеза и стандарда преузетих Законом о ратификацији Конвенције о елиминисању свих облика дискриминације жена („Службени лист СФРЈ”, број 11/81), Влада Републике Србије је, на предлог Координационог тела за родну равноправност, донела Националну стратегију за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Акционим планом (2016–2018). Стога је било неопходно израдити предлог новог акционог документа на пољу родне равноправности у складу са релевантним одредбама Закона о планском систему. Ресорно министарство, односно Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, у складу са својим делокругом прописаним чланом 12. Закона о министарствима („Службени гласник РС”, број 128/20), приступило је изради новог стратешког и акционог документа формирањем Посебне радне групе за израду текста Предлога националне стратегије за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године са Предлогом акционог плана за спровођење Националне стратегије за родну равноправност за период од 2022. до 2023. године 28. априла 2021. године.

У вези са наведеним, Влада је усвојила Стратегију за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године у октобру 2021. године („Службени гласник РС”, број 103/21), која је предвидела усвајање пратећег двогодишњег акционог плана у року од 90 дана, а имајући у виду да то налажу потребе државе чиме су се стекли услови за примену одредби члана 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – испр., 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – одлука УС, 72/12, 7/14 – одлука УС, 44/14 и 30/18 – др. закон). Усвајање овог акционог плана предвиђено је Програмом рада Владе за 2022. годину у оквиру активности Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог под тачком 11.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА

Предлог акционог плана за 2022. и 2023. годину за спровођење Стратегије за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године (даље у тексту: Предлог АП) садржи следеће делове:

1) **Увод** у коме су наведени општи подаци и сврха доношења овог документа јавне политике;

2) **Методологија израде** са истакнутим подацима о реализованој сарадњи са органима јавне власти, организацијама цивилног друштва и стручњацима на пољу родне равноправности и људских права;

3) У оквиру **Остваривања општег и посебних циљева** набрајањем мера (укупно 18) детаљно су разрађена 4 посебна циља повезана са Општим циљем, односно *Превазилажење родног јазу и остваривање родне равноправности као предуслов за развој друштва и побољшање свакодневног живота жена и мушкараца, девојчица и дечака*, а конкретно:

Посебан циљ 1: Смањен родни јаз у економији, науци и образовању као предуслов и подстицај социо-економског развоја друштва са мерама:

- 1.1. Подршка иновативним програмима и услугама за активацију жена на тржишту рада, и њихову повећану запошљивост и samozapoшљавање, те креирање радних места за жене са додатно отежаним приступом одрживом запошљавању и samozapoшљавању,

- 1.2. Препознавање, вредновање и редистрибуција неплаћеног кућног рада и повећање расположивог времена за плаћени рад, лични развој и слободно време,

- 1.3. Смањење платног јазу између жена и мушкараца на тржишту рада у свим секторима и повећање учешћа жена у високо плаћеним пословима,

- 1.4. Успостављање системске подршке за започињање, развој и раст бизниса у већинском власништву жена и повећање профитабилности њихових предузетничких активности,

- 1.5. Успостављање системске подршке за подстицање учешћа жена у друштвеним и технолошким иновацијама и повећању користи од иновационе делатности,

- 1.6: Уродњавање јавних политика и законодавства у области предшколског и основношколског васпитања и образовања, јачање капацитета свих релевантних актера и институција и подизања нивоа свести о значају остваривања родне равноправности,

- 1.7. Уродњавање јавних политика и законодавства у области средњег образовања и васпитања, јачање капацитета свих релевантних актера и институција, подизање нивоа свести о значају остваривања родне равноправности и промоција инклузивног родно сензитивног доживотног учења, и

- 1.8. Уродњавање јавних политика и законодавства у области образовања и науке, јачање капацитета свих релевантних актера и институција, подизања нивоа свести о значају остваривања родне равноправности и успостављање једнаких могућности за каријерно напредовање запослених жена и мушкараца.

Посебни циљ 2: Обезбеђене једнаке могућности за остваривање и заштиту људских права као претпоставка развоја и безбедног друштва са мерама:

- 2.1. Успостављање институционалних претпоставки и нормативних гаранција за владавину права, једнаке могућности приступа правди и обезбеђивање ефикасне и делотворне заштите људских права и родне равноправности,

- 2.2. Унапређена безбедност жена у миру, конфликту и пост конфликтном опоравку друштва, кризним и ванредним ситуацијама, кроз интегралну примену Резолуције 1325 СБ УН – Жене, мир и безбедност у Републици Србији,

- 2.3. Унапређена безбедност жена и девојчица у јавној и приватној сфери кроз елиминацију свих облика насиља, укључујући трговину људима, сексуалне и друге облике експлоатације, посебно у време криза и ванредних ситуација, и

- 2.4. Јачање капацитета, унапређивање институционалног и нормативног оквира родне равноправности у политичком животу и обезбеђивање равноправног учешћа жена и мушкараца, посебно рањивих група у одлучивању о јавним пословима,

Посебни циљ 3: Успостављена приступачна и свеобухватна здравствена заштита и обезбеђена социјална сигурност са мерама:

- 3.1. Унапређење доступности и квалитета здравствене заштите без дискриминације, укључујући програме ране превенције сексуалног и репродуктивног здравља, рака дојке и рака грлића материце, као и подизање свести о савременим облицима контрацепције и побољшање приступа услугама за планирање породице, и

- 3.2. Обезбеђење социјалне сигурности, смањење сиромаштва, социјалне искључености и унапређење доступности услуга социјалне заштите ради очувања и повећања квалитета живота, благостања жена и мушкараца из рањивих група, као и подршке породицама у задовољењу животних потреба.

Посебни циљ 4: Успостављен целовит и функционалан систем за креирање и спровођење родно одговорних јавних политика и буџета са мерама:

- 4.1. Унапређени капацитети, институционални и нормативни оквир који обликују амбијент у коме се унапређује родна равноправност са акцентом на институционалне механизме родне равноправности као део целовитог и функционалног система и механизма за креирање родно одговорних јавних политика,

- 4.2. Развој и унапређење родне статистике, повећање доступности података и информација као и коришћење података који одражавају стварност живота жена и мушкараца, девојчица и дечака за креирање политика,

- 4.3. Континуирана и појачана примена родно одговорног буџетирања на националном, покрајинском и локалном нивоу у поступку планирања и извршења буџета, институционализација родно одговорног буџетирања у буџетском систему РС, и повећање улагања у родну равноправност, и

- 4.4. Унапређени капацитети за креирање родно одговорних ресорних јавних политика, анализу и праћење ефеката јавних политика на остваривање родне равноправности;

4) Дата је и **Процена финансијских средстава неопходних за спровођење акционог плана.**

План је даље разрађен у виду табеле (Део V.) у којој су истакнуте институције одговорне за координацију и извештавање, период примене, показатељи на ниво циљева, извори провере и друго.

У **Завршном делу** наведено је да се овај документ јавне политике објављује на интернет страници Владе, на Порталу „еКонсултације” и на интернет страници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Процену финансијских средстава неопходних за реализацију посебних циљева, мера и активности обавио је предлагач овог акционог плана (Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог) у складу са планским, односно буџетским процедурама. Процена неопходних средстава вршена је по изворима средстава, најпре из

буџета Републике Србије, као и извора из донаторских средстава с тим да ће се у наредном периоду ближе дефинисати оквир потребних средстава или апликација према одређеним донаторима, посебно у ситуацијама када је за аплицирање у погледу донаторских средстава претходно потребно израдити одређена истраживања, односно појединачне анализе или прикупљање других релевантних података за мере из овог акционог плана.

Акционим планом предвиђено је да се општи циљ реализује кроз четири посебна циља, чија имплементација ће се остваривати кроз мере и активности дефинисане у оквиру мера у 2022. и 2023. години:

Средства за предметни акциони план обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21) у оквиру раздела надлежних министарстава или других државних органа, који су носиоци појединачних активности. Укупно планирана средства по наведеним програмима обухватаће и средства за реализацију појединачних активности из овог акционог плана, по посебним циљевима, и то:

1) За посебни циљ 1 – Смањен родни јаз у економији, науци и образовању као предуслов и подстицај социо–економског развоја друштва у делима: Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог и Министарства просвете, науке и технолошког развоја:

* Раздео 26 – Министарство просвете, науке и технолошког развоја у оквиру планираних средстава за Програм 2001 – Уређење, надзор и развој свих нивоа образовног система, Функција 980 – Образовање неklasификовано на другом месту, Програмска активност 0001 – Утврђивање законских оквира и праћење развоја образовања на свим нивоима – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 33 – Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у оквиру планираних средстава за Програм 1001 – Унапређење и заштита људских права и слобода, Функција 110 – Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови, Програмска активност 0005 – Стварање услова за политику једнаких могућности – редовна средства у оквиру лимита.

2) За посебни циљ 2 – Обезбеђене једнаке могућности за остваривање и заштиту људских права као претпоставка развоја и безбедности друштва у делима Министарства правде, Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарства одбране и Министарства за државну управу и локалну самоуправу:

* Раздео 23 – Министарство правде за Програм 1602 – Уређење и управљање у систему правосуђа, Функција 360 – Јавни ред и безбедност неklasификован на другом месту, Програмска активност 0010 – Администрација и управљање – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 33 – Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у оквиру планираних средстава за Програм 1001 – Унапређење и заштита људских права и слобода, Функција 110 – Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови, Програмска активност 0005 – Стварање услова за политику једнаких могућности – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 19 – Министарство одбране за Програм 1703 – Операције и функционисање МО и ВС, Функција 210 – Војна одбрана, Програмска активност 0001 – Функционисање МО и ВС – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 20 – Министарство за државну управу и локалну самоуправу за Програм 0607 – Систем јавне управе, Функција 111 – Извршни и законодавни органи,

Програмска активност 0001 – Управна инспекција – редовна средства у оквиру лимита.

3) За посебни циљ 3 – Успостављена приступачна и свеобухватна здравствена заштита и обезбеђена социјална сигурност у разделима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства здравља и Министарства за бригу о породици и демографију:

* Раздео 30 – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у оквиру планираних средстава за Програм 0902 – Социјална заштита, Функција 070 – Социјална помоћ угроженом становништву, неласификованом на другом месту, Програмска активност 0005 – Обављање делатности установа социјалне заштите – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 27 – Министарство здравља у оквиру планираних средстава за Програм 1801 – Уређење и надзор у области здравства, Функција 760 – Здравство неласификовано на другом месту, Програмска активност 0001 – Уређење здравственог система – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 34 – Министарство за бригу о породици и демографију за Програм 0903 – Породично-правна заштита грађана, Функција 040 – Породица и деца, Програмска активност 0004 – Администрација и управљање – редовна средства у оквиру лимита.

4) За посебни циљ 4 – Успостављен целовит и функционални систем креирања и спровођења родно одговорних јавних политика и буџета у разделима Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Министарства за државну управу и локалну самоуправу и Републичког завода за статистику:

* Раздео 33 – Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог у оквиру планираних средстава за Програм 1001 – Унапређење и заштита људских права и слобода, Функција 110 – Извршни и законодавни органи, финансијски и фискални послови и спољни послови, Програмска активност 0005 – Стварање услова за политику једнаких могућности – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 20 – Министарство за државну управу и локалну самоуправу за Програм 0607 – Систем јавне управе, Функција 111 – Извршни и законодавни органи, Програмска активност 0001 – Управна инспекција – редовна средства у оквиру лимита;

* Раздео 39 – Републички завод за статистику за Програм 0611 – Израда резултата званичне статистике, Функција 130 – Опште услуге, Програмска активност 0004 – Администрација и управљање – редовна средства у оквиру лимита.

Сва средства неопходна за реализацију активности приказаних у Предлогу акционог плана у 2022. и 2023. години биће обезбеђена у складу са лимитима за 2022, односно 2023. годину, које одреди Министарство финансија за све буџетске кориснике, а у оквиру наведених раздела и одговарајућих програма у оквиру којих се планирају и средства за реализацију активности приказаних у овом акционом плану. У том смислу, за финансирање овог акционог плана није потребно обезбеђење додатних средстава из буџета Републике Србије.

У свим активностима у којима је наведено да су у оквиру програма који се реализују кроз средства буџета у оквиру предвиђених лимита, ради се редовном раду државних службеника и намештеника у оквиру својих прописаних активности, било да се ради о њиховом учешћу у радним групама или о појединачном раду на праћењу спровођења

прописа или изради одређених анализа, извештаја, прикупљању података и слично и не захтевају посебно буџетирање.